

Олег Зинич

Холодно. Брудні дитячі рученята пнуться вгору, до гілля верби, мерзлякувато ламаючи зледенілі, ще не зовсім розпуклі „котики”.

– Андрію! Треба вже йти. Тато казав довго не бути. Ходім, я вже змерзла! П’ятирічна Мар’янка намагається забрати додому молодшого на рік брата, що тримає розчепіреними пальцями великий оберемок галуззя верби, але не може вгамуватись, бо „там, вгорі, є ще кращі, „файніші”. Треба ж багато: завтра підуть з татом до церкви і до ...мами.

Минуло вже два роки з того пам’ятного дня...

...Того весняного ранку Ірині стало недобре. „Ну от, вже почалося”, – подумала вона, торкаючи руками випуклий живіт, в якому – маленьке життя, котре так сильно прагнуло сьогодні вийти на свободу. Вона подзвонила Богданові на роботу, і за годину він, хвилюючись, приїхав маршруткою додому, залишивши роботу на напарника. Вони так чекали на цю дитину, дарма, що грошей якраз вистачало, щоб одягнути і прогудувати сім’ю: трирічну Мар’янку, дворічного Андрійка і їх. Може не було так багато коштів, але діти не сиділи голодні, вистачало і на цукерки, і на іграшки.

За якийсь час прийшов фельдшер. Очікуючи його, Богдан допоміг зібрати необхідні речі і домовився з сусідом аби той підкинув їх автом до лікарні. У двері постукали – сестра забігла взяти дітей до себе. Ірина поцілувала малюків, які з цікавістю та здивуванням дивились на все, що відбувалося вдома... За хвилю машина виїхала з подвір’я і, торохтячи по залишках асфальту, зникла за поворотом.

Будівля лікарні зустріла їх весняною прохолодою. Була субота. Чергові працівники – у передсвятковому настрої: завтра ж Вербна неділя! Усюди тільки й розмови – що про приготування до свята. Ірину взяли на обстеження, але чомусь довший час ніхто не виходив до нього. Нарешті скрипнули німі, „просверлені” поглядом і думками двері, – його покликали всередину. Лікар – огрядна, невизначеного, „передбальзаківського” віку з фарбованим, кольору гнилої вишні волоссям жінка, одразу перейшла до справи.

– Ваша дружина має проблеми. Плід неправильно розміщений. Їй потрібна особлива увага лікарів.

– Що я можу зробити? – важко дихаючи, запитав Богдан. У відповідь почув цифри, суми необхідні для „особливого догляду”. Як на лихо, в кишені було трохи більше ста гривень – це все. Зарплату ще не отримав, а в друзів теж скрутно – треба десь шукати.

– Я зараз не маю стільки. Може, домовимось на завтра?

– Знаю я ваше „завтра”, жінка народить і вже забудь, як звали! Скільки вас тут таких! Тільки й хочете, щоб з вами цяцькались, і все задарма!

Богдан потемнів з лиця, але стримав себе.

– Можна мені дружину побачити? – раптово запитав Богдан. Огрядна пані осіклась.

– Ну, йдіть вже, але недовго!

Зайшовши, він одразу кинувся до жінки.

– Іринко, кохана, як ти?!

– Усе добре, Богданцю, все буде добре, – силувано посміхнулась дружина, – це ж не вперше. Уже пізно, дітей треба забрати, бо Оксана має йти на роботу.

Богдан ніяково відвів очі, побачивши, що дружині погано, а він нічим не може їй допомогти, лише панікує. Ще й вона, бідна, мусить його заспокоювати, як малу дитину. Так! Дійсно, як він міг забути. Треба ж забрати Мар’янку і Андрійка. Та, може, і справді все минеться, це ж уже третя дитина...

Рипнули двері – увійшла медсестра.

– Вибачте, але вам уже треба йти. Не хвилюйтесь, все буде гаразд.

Богдан ще раз подивився на дружину:

– Я завтра зранку приїду, привезу все необхідне...

Дорогою додому Богдан гарячково думав, звідки взяти гроші. Приїхавши, він кинувся до рідні, знайомих і, врешті-решт, справу було полагоджено. Забравши додому дітей, пішов поратись по господарству. Проте все падало з рук – у голові розпікалась одна думка: „Як там Ірина?” Пізно ввечері, коли позасинали діти, задзвонив телефон. Богдан підскочив, мов ужалений. Серце гупало важким молотом. Зі слухавки пролунав жіночий голос. Весь у напруженні, спітнілий від очікування новин, Богдан дослуховував кожного шелесту.

– Вітаю, у вас народилася дівчинка...

Хвиля дивного коктейлю радості, недовір'я, щастя, замішання і... радості, радості, радості!

Наступного ранку, удосвіта, Богдан поїхав (летів, мчав) до лікарні. Цілу дорогу він думав про дружину і крихітку, що народилась кілька годин тому. Нарешті лікарня: рутинний, заяложений часом коридор із залишками пострадянських ремонтів, пологове відділення... Його ніхто не вийшов привітати. Від нього ховали очі. Він не вірив, не міг змиритися, зрозуміти. Це сон, гідкий, дурнувятий сон. Крик... Рев... Лють...

Звинувачення... Безсилість. Розтрощені меблі і ціпкі, як лещата, руки стражів правопорядку. Злякано-колючі очі завідуючої відділенням, накинуте простирадлом тіло дружини, і маленька плямкаюча крихітка – його дитя...

Що було далі – Богдан не пам'ятав. Якісь крики, докори, улесливе пропонування допомоги, вдаване співчуття, якісь папери про відсутність претензій, підписи, похорон. Уже згодом він дізнався, як розгортались події. Ірина мала перейми, і аж пізно ввечері на світ з'явилася мацьопка грудочка життя. Дитину забрали, а знеможену жінку залишили. Хтось запропонував випити кави, і втомлений персонал мало-помалу зібрався в кімнаті відпочинку біля телевізора. Почалася розмова, на екрані миготів улюблений серіал. Про Ірину „забули”. Ніхто не приділяв особливої уваги, бо ж як так – чоловік не подбав нічого, то навіщо тепер морочитись? Врешті хтось зазирнув подивитися, який стан жінки – і обімлів: поки вони відпочивали, в Ірини сталась сильна кровотеча, до цього ще й додалось слабке серце. Кинулись рятувати, але вже було пізно...

Неділя, дихаючий прохолодою і свіжістю весни ранок. Мар'янка і Андрій, одягнені святково, метушаться, квапляться, бо он же – голос-передзвін старенької дзвіниці кличе до храму. Разом із батьком і маленькою Іринкою ідуть до церкви, щоб після святої Літургії і освячення галузок принести мамі гілочки верби. Богдана охоплює дивне відчуття поєднання втрати і спокою. Він досі не може змиритися із смертю дружини. Уже вкотре перед очима стоїть трагедія їх сім'ї, їхньої долі.

Тихо, принишло стоять діти. Вони вже помолились і тепер дивляться на маленьку світлину, з якої сумними очима посміхається мама... Заглиблений у спогади Богдан відчуває впертий у спину чужий погляд. Різко повернувшись, сахається – перед ним стоїть та сама лікарка. Цей же колір фарбованого волосся, ті ж риси обличчя, хоча є щось нове – її очі. У них винуватий страх, важкість і щось таке, що можна прочитати тільки серцем. Вона ховає свій погляд і з уст її зривається коротке, але так важко виношене: „Простіть...” Більше ніхто нічого не каже, але всі відчувають, як зникає кудись дворічний тягар. Одночасно, ніби змовившись, вони звертають свої погляди на світлину, з якої сумними очима...

(оперто на реальних подіях)

„Устань, моя люба!

Ходи, моя прекрасна!

Глянь-бо: зима минула,

Вже квіти на землі з'явилися,

Пора пісень настала...”

(П. Пісень 2, 10-12).

О. Зинич. Щоб вибачити.... // Слово №2 (27) (2006) с. 37-38